

1945

Τσίνα,

Αθήνα 1945

Ευαγγέλιος.

ΙΑΣ, ΔΕΠΟΥΝΤΗ

ΠΕΙΝΑ

...Κ' "Ηλιος ψηλός, λαμπρός,
"Ελληνικός (τὰ θερι-
Σμένα "Ασάχια) νὰ γιγαντώσει,
Ζωντανά, γιὰ τὴ χαρὰ
Τῆς "Αττικῆς Μητέρας.

μοναδικό αντίτυπο

ΑΘΗΝΑ 1945

ΙΑΣ. ΔΕΠΟΥΝΤΗ

ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΚΑ

ΑΘΗΝΑ 1945

Δαλεῖ πονλί, παίρνει σπειρί, κ' ἡ μάνα τὸ ζηλεύει.
Τὰ μάτια ἡ πείνα ἐμαύρισε· στὰ μάτια ἡ μάνα μνέει.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Γράμμα στὸν πατέρα

...Καὶ τώρα, σκέψου Πατέρα, πὼς ὅλοι τους πιστεύουν ὅτι ἔχω γίνεи ἕνας δύστροπος ἄνθρωπος. Καὶ τὸ φωνάζουν.— Ἀλλὰ ποῦ ὁ ἄνθρωπος! Μακριὰ ἀπὸ τέτιες σκέψεις: ἄνθρωπος. Πάω νὰ σκάσω ἀπὸ ἕνα γέλιο, ἕνα σκληρὸ πονεμένο ξέσπασμα, ἀπὸ ἕνα ἀστεῖο ποῦ στείφει τὸ μυαλό μου: "Ἀνθρωπος! ὅταν τέσσερα χρόνια τώρα, ἕνας ἄθλιος τενεκὲς τοῦ συσσίτιου μὲ νερόδραστα μπιζέλια, νερομπλούτσια ἢ κάτι ἄλλο χυδαῖο, ἀπαῖσιο, ἐλεεινὸ. βρωμερὸ καὶ τιποτένιο φαῖ ἔχει προσβάλλει τὴν ἀνθρώπινη ὑπόσταση τῆς πεθαρμένης πιά πολιτείας, τῆς Ἀθήνας μου.—Νεκροσυλία, ἀλίμονο, συνωμοτοῦνε οἱ τυμωρόχοι:

Τὸ στάρι, τὸ κρασί, τὸ λάδι—τὰ ἐλληνικά, στὰ ἄδικα χέρια τους κρατοῦνε τὰ κοράκια.

Καὶ ὁ κόσμος πεινάει, κλαίει, πεθαίνει, πέρνοντας στὸ ἄργὸ σκληρὸ μαρτύριό του τὸ σκληρότερο μῦθο τῆς φυλῆς μας, κάτω ἀπὸ τὸ σκληρότατο ἐπιδρομέα τοῦ βοριά.

Ἕνα κυπαρίσσι γυμνὸ, ἢ Ἀθήνα κάτω νεκρὴ καὶ οὔτε οὐρανός, οὔτε δάκρυ, οὔτε κλάμα. Τόσο, ποῦ χάθηκε στὸ θαθὺ πένθος καὶ κείνη ἡ ξγνία. ὥς μου μαθες Ἐσὺ Πατέρα μὲ τὸν ἀγῶνα Σου, ὅλα τὰ χρόνια τῆς ζωῆς Σου μπροστὰ στὴ φωτιά: δουλευτῆς ὁ ἄνθρωπος νικάει τὸ χάρο! ποῦ ἴσως νάχε, ἴσως μποροῦσαν νὰ δοῦν μιὰ μέρα τὴν ἀξία τῆς, μὲ τὴ δουλειά, τοὺς κόπους, μὲ τὸν ἀγῶνα τους οἱ ἄνθρωποι—ὄραμα ἀληθινό! —ἂν ζοῦσαν...

Τώρα, Πατέρα, εἶναι φαντάσματα γύρω μου ὅπου προβατῶ τὰ βλέπω τὰ στοιχειὰ ὀλοζώντανα: τὰ χτήνη, τοὺς λένε οἱ μισαροὶ βόριοι.

Ντροπή, ἀνηθικότητα. Κατάντια Ἐσὺ Πατρίδα μου νὰ σὲ χτυποῦν οἱ μπότες τους.

Νὰ κλείσω, Θεέ μου, τὰ μάτια μου· καὶ νὰ μείνω σιραδός. Νὰ κουφαθῶ γιὰ πάντα.—Σκοῦπίδια, ὁ κόσμος τρώει, μασάει ἀχόρταγος, βρώμα· φωνὲς τίς νύχτες, σπαραγμοί, κακό, καὶ

ὅλα ἕνα δουδὸ, ἀτέλειωτο παράπονο.—Νὰ σπᾶσουν τὰ πόδια μου ἀπὸ τὸ χιόνι, ἀπὸ ἕνα παγωμένο βοριά, ὅλο τὸ χειμῶνα. Καὶ νὰ πεθάνω δὲν ἤθελα, Θεέ μου!

Φτάνει καὶ σκίζεται καὶ σκίζεται τὸ πρόσωπό μου, νεανικὸ μὲ τὸ πελέκι τῆς κάθε πείνας ρημαγμένο· καὶ ἔρχεται ἡ ὥρα νὰ σοῦ πῶ καὶ θὰ στὸ φωνάξω.—Νικήθηκα, Πατέρα, στὴ σάρκα ποῦ Ἐσὺ μου ὠσες· καὶ ἀγωνίζομαι κρατώντας, μὲ τόση πίστη στὴ φλογερὴ καρδιά μου μ' ἀβασίλευτο τὸ Ἀναρχο Φῶς τοῦ Ἀπείρου, αὐτὸ τὸ σάπιο ἀντικείμενο, τὸ σιχαμένο σκούριασμα, τὸ ξεφτελισμένο μέταλλο: Ἕνας τενεκὲς. Καὶ ὁ ἄνθρωπος—τὸ ζῶ—αὐτοὶ τὴ φτύνουν τὴ βλαστήμια...

Ὁ ἄνθρωπος ν' ἀσκώνει τὰ μάτια ψηλὰ καὶ σὲ ἕνα μαγνήτη, τὸ μυστήριό Σου θαθιά του, ποῦ πόθησε καὶ πάλεψε καὶ θέλησε νὰ τὸ ἀντικρύσει: στὴ Γνώση, στὴν Ἀλήθεια, στὴν Ἀγάπη—μὲ τὰ μάτια του μαῦρα ἀπὸ τὴν αἰώνια πείνα, γιὰτὶ φεύγουν, φεύγουν, φεύγουν... Κ' ἀλίμονο! Ποιὰ χαρά, τώρα! Ποῦ εἶναι ἡ χαρά μου, Πατέρα; Ἐσὺ ποῦ ξέρεις τί εἶναι ἡ χαρά, ὅπως ξέρεις τί εἶναι ὁ πόνος, ἀποκάλυψε τὸ πρόσωπό τους· καὶ θεοφόρος θὰ πορευτῶ νὰ διδάξω.

Πατέρα, καὶ αὐτὸ τὸ ἀνακαλῶ. Δὲ θέλω νὰ μοῦ μιλήσεις γιὰ τέτια πράματα· γιὰ τίποτα. Καὶ δὲ σοῦ τὸ λέω μὲ πείσμα καὶ ἄς εἶναι μαῦρα καὶ ἀγριεμένα τὰ μάτια μου. Εἶμαι ἢ δὲ εἶμαι παιδί Σου! Θὰ πῶ κάτι ἢ δὲ θὰ τὸ πῶ; Δὲν ὑπάρχουν διακρίσεις. Εἶναι πράματα περασμένα ὅλα αὐτά, διακρίσεις—ἄνθρωπος, χαρά, πόνος. Ὁ πόνος! Ποιὸς πόνος; Τάχανε ἄλλες ἐποχές, ἄλλοι ἄνθρωποι, ἄλλος οὐρανός, ἄλλος ἥλιος· καὶ σπαράζω μέσα μου σκληρά. Ἐδῶ εἶναι ἡ γῆ. Τώρα, ἐδῶ εἶναι χάος. Καὶ ὅλη ἡ ὁμορφάδα Σου σημερινέ μου κόσμε, ἂν Ἐσὺ εἴσαι τὸ Θεῖο, δρίσκεται στὸ ἀκουσμα αὐτῆς τῆς λέξης χάος, ἂν αὐτὸ σὲ γέννησε, Σκληρὸς Θεὸς Σου. Καὶ νιώθεις, ἀκούγοντας τὴν ἀνατριχίλα Βουλὴ Του, μέσα σου, γύρω, παντοῦ, πὼς κάποια καινούργια Δύναμη παλεύει καὶ κουνιέται

μέσα του· και σπαρταράει ή φοβερή για να γεν-
νήσει με το θάνατό Σου ένα νέο τέρας, ένα νέο
Κόσμο...

Έκείνο που έχω να σοῦ πῶ Πατέρα, για
δλότελα σοβαρά και τώρα ακόμα που κείνο το
ίδιο άστελο που στείφει τό μελούδι μου και ρί-
χνει μελανιές στο χαρτί μου, και με κοροϊδεύει
και το ίδιο άστελο... και γελάω κ' εγώ...είναι
πώς αυτός ο δαίμωνας δέν είναι ο Προμηθέας
που χτυπιέται εδτυχισμένος ίσως, για το μεγά-
λο έργο του στους ανθρώπους.

Αποκλείεται.

Από μόνο του, από όταν ξέφυγε και κλέφτηκε
το φώς, αποκλείει τέτιες παρεξηγήσεις. Δέν
είναι μήτε σά τους Θεούς και ήμίθεους ή τους
ήρωες—τους δμοιους... των ανθρώπων... των συγ-
γραφέων. Μήτε μοιάζει σταλιά με το πρωταρ-
χικό πνεύμα της γονιμότητας, όπως είχανε οι
πρωτόγονοι σχηματίζει στο μυαλό τους την
έγνια του. Αυτός δέν είναι ο «Αγαθοδαίμων»
που δογθοῦσε τους ανθρώπους στο δημιουργικό
πνευματικό τους έργο. Είναι κάτι άλλο. Σά κα-
ταστροφή. Σά χαλασμός μέσα στο χάος. Σά χεί-
μαρρος που κρατάει την άπειλή του και παλεύει
μέσα του μόνος του για να μην ξεχειλίζει και
γκρεμίσει σε άφηνισμό τον ούρανό. Τι είναι
επιτέλους. Τι ; Που θα ξεσηκώσει και θα συνε-
πάρει την Αθήνα μου τούτη τη νύχτα στις φο-
βερές του φτεροῦγες ! Τι ;

Απειλούμεθα.

Η καταστροφή, μ' δρθάνοιχτα τὰ μάτια,
άπόρθητη βασιλεύει. Και το γράμμα, Πατέρα
του παιδιοῦ σου, που πόθησες, και δούλεψες,
και πόνησες γι' αυτό, δέ θα το λάβεις ποτέ πιά.

Ο ΙΟΥΔΑΣ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ

«Μηδοντι, Κορη—αίνα Κορη—Μηδοντι, Κορη—αίνα Κορη—
Δ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΠΕΙΝΑ

Ανήλιο άγέρι ως σέρνει τη ζωή,
Αγνοω πέρα ως φέρνει σης στη δύση
Προσμένετε με θλίψη κ' ή θρήνη
Την άχωρη καρδιά σας θα διαλύσει.

Αλέστια ! δλόρτοι, άδελισστοι, ή Σφαγή
Σαίλα, τη γη, χτυπάει με αλόγοισα μανία
Ενάντιας Ιούδας...άδικος θό σονά.

Οποιος γι' άλλη της νότις προσφορά, με Θεό
Φωτιάς άναφεί τοῦ Αίωνα την ψυχή
Και φέρνει ακλαρόμητη Δημιουργία.

...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω
...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω

...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω
...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω

...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω
...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω

ΠΕΙΝΑ

...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω
...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω

...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω
...καὶ τὸ πνεῦμα σου ἵνα νύκτωρ ἴδω

ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΤΑ ΕΡΕΜΙΑΝ

Ο ΙΟΥΔΑΣ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ

«Μνήσθητι, Κύριε—εἶναι κοντά· Μνήσθητι, Κύριε—έφάνη!»

ΟΜΙΔ. ΣΟΛΩΜΟΣ

«Ὡς ἦρθε ἡ νιότη ανέλπιδη, γυμνή,

Τὶ προσπαθεῖτε μ' ὄνειρα ν' ἀφήσει

Μιά φλόγα στὴν καρδιά σας φωτεινὴ!

Πάντα μιὰ φλόγα θάναι καὶ θά σβήσει.

«Ανήλιο ἀγέρι ὡς σέρνει τὴ ζωὴ,

«Ἀγνωρῆ μέρα ὡς φέρνει σας στὴ δύση,

Προσμένετε μὲ θλίψη· κ' ἡ θανὴ

Τὴν ἄχωρη καρδιά σας θά διαλύσει.

«Ἀλέστα! ὀλόρτοι, ἀδείλιαστοι· ἡ Σφαγὴ

—Σκίζει τὴ γῆ, χτυπάει μ' ἀλύγιστη μανία.

Σκληρὸς Ἰούδας...Δίκαιος θά φανεῖ

«Ὅποιος γι' ἀπλὴ τῆς νιότης προσφορὰ, μὲ Θεία

Φωτιὰν ἀνάψει τοῦ Αἰῶνα τὴν ψυχὴ,

Καὶ φέρνει ἀκλερονόμητη Δημιουργία.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟ

«Ἡ Ἑλλάδα ! πάντα Ἀνάστασι μέσ' ἀπ' τὸ κρύο τὸ χῶμα.
Πάντα θάχη ξαφνική καὶ μιὰ Δευτέρα Παρουσία».

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἡ Στάχτη ποὺ βλέπετε ἀνέμου ξαφνικήχου μαρτυρεῖ
Τὰ χτυπήματα βαθιὰ πῶς δέχτηκε ὀλόστηθα
Τὸ στοιχειό, τὸ μαρμάρينو, — ἀθάνατο !
Ἡ Ἐλεύτερη γιγαντόκορμη Στάχτη ἀπειλεῖ
Πῶς γεννιέται ἀναιῶνι ἡ Ἑλλάδα.

Ὅλες οἱ Στάχτες τοῦ κόσμου Ἐμπρός της τὸ Λόγο
Γνωρίσαν· τὴν Ἀλήθειά ποὺ δοῦλοι, ἀφαιρέσαν, —
ἄσβεστη φωνάζουν :
— Χαιρετίζουμε τὴ Μητέρα τῆς Θυσίας.

Κ' ἓνα ἓνα τὰ δάκρυα τους ὥς πέφτουν
Γίνονται ἀνθοὶ καθησμένοι σὲ πράσινο φῶς.

ΕΠΙ ΤΟ ΜΕΓΑ ΕΡΕΙΠΙΟΝ

«Ἐπὶ τὸ μέγα ἐρείπιον
ἢ Ἐλευθερία ὀλόρθη
προσφέρει δύο στεφάνους·
ἓν' ἀπὸ γῆινα φύλλα
κ' ἄλλον ἀπ' ἄστρα».

Α. ΚΑΛΒΟΣ

Ἐμπρός ἀπ' τὸν εὐγενικό Σαρωνικό, ἀδιάφοροι ἐσεῖς.
Στὸ στένεμα μέσα ποὺ κύματα, ἀφροί, γαλάζια,
Ἀπλώματα, εἰρηνικά, καπνοὶ καὶ καράβια δλάρμενα
Χαράκωναν τὸ ὄνομα τῆς Ἀθήνας
Ἀρχαῖο ἦταν μεγαλεῖο, νέα προκοπὴ
Καὶ χαρὰ μας.

Ὁ Πειραιὰς καὶ ἡ Ἀθήνα ξυπνοῦσαν μαζί
Τὰ πρωῒνά·
Ἡ Ἀθήνα κοιμόνταν στὸ πλευρό του
Τὰ βράδια.

Καὶ ἀπὸ τῆς ἀγάπης τους τὴ δύναμη, δυνατώτερο,
Τὸ ριζιμιὸ λιθάρι ἀκλόνητο
Ὁρθώθηκε τῆς ζωῆς μας
Ποὺ στέγαζε ἀπάνεμα, χίμαιρες,
Νησιά, καιροὺς, ταξίδια, ἀσάλευτα, ὄνειρα.

Ὅμως ! σὲ μάντισσα, σὲ μάγισσα, σὲ φοβερή,
Σὲ μαστροπὸ σκοτεινοῦ χαλασμοῦ, καὶ φαρμάκια
Ἀπ' τὸ στόμα της πού βγαζε σὲ μεσίτρα—σημάδια
κακοῦ,
Σὲ παράνομη
Πῆγε ἡ Μοῖρα του νὰ δεῖ ..

Σὰ τὰ χέρια τους αίματοστάλαχτα ἀπλώσανε
Οἱ τελευταῖες ἀδερφές τῆς σκλαβιάς,
Οἱ ἀδάκρυτες νύχτες τῶν Οὔνων.

Σκεπάζουν ἀκόμα τὴν Ἑλλάδα
Κλάματα πικρά, κ' ἀπέραντο πίκρανε πένθος βαθύ
Γιὰ τὸν Ἑργάτη, τὸν Πατέρα, τὸν Δουλευτὴ κοσμο-
χτίστη.

Ὁρθώνεται ἓνα χτύπημα θεομίσητο ὡς χυμαί
Ἄγριο, σὲ ξάρτια, κόπους, σὲ σκοινιά, κατάρεις
Ἰδρώτες καὶ σιδερικά, σὲ σκότη βόγγουν οἱ ὄγκοι
Καὶ ρόχθοι, μουσικὲς στὰ ἄφωτα καὶ στὰ κύματα—
Χτυπιοῦνται. Ξεριζώνονται οἱ σταυροὶ
Κ' οἱ τάφοι δείχνουν στὴν Ἀνάστασι...τὸ ἔσχατο
Τὸ ἀγέλαστο, τῆς Μοίρας ἄκαμπτο βαθύ καὶ ἀργό...
Βουῖζουν οἱ ἀπειλὲς ἀγέρα φοβεροῦ, καὶ κλονίζεται
Στὶς φλόγες, στὰ σύννεφα, στὴν πίσσα, συθέμελα
Στὰ μαῦρα, στὰ κάρβουνα, στοὺς καπνοὺς, ἀφανέ-
ρωτος μέσα

Στὶς κόκκινες γλῶσσες, στὴ φρίκη, στὸν τρόπο,
Σὲ τρεξίματα αὐτὸς...πληγωμένος ὁ Πειραιᾶς στὶς
φωτιές·

Κατακαίγεται ὁ κόσμος
Τὸ κρανίο τοῦ πριονίζει ἡ τρομάρα·
Μεσάνυχτα βαθιά·
Καὶ τόσα ἀνθρώπινα μέτωπα ἀνοίξαν στὰ σκότη...
Γιὰ νὰ δεῖ τὸ δρόμο τῆς ἡ Λευτεριά
Στὴν ἄγνωρη γῆ...πού γέννησε, ματωμένη σὰν πρῶτα
Γιὰ νὰ σταθεῖ ἐπὶ τὸ μέγα ἐρείπιον, Ἀληθινή,
Μὲ τὰ ἀρχαῖα στεφάνια.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στὴν πνευματικὴ ἀδερφή μου Μιλία

Τὰ καμένα Κάστρα, τ' αὐτόφωτα Κάστρα
Οἱ μπαράγκες, καλύβια, χαμόσπιτα—οἱ νοχτομάχοι,
Δὲν ἔχουν πιά χέρια νὰ δείξουν
Δὲν στρέγει νὰ δείχνουν ἀνθρώπινους πόνους
—Τὴν ἀνιστόρητη ἐτοιμασία
Ποὺ μαίνεται στὰ σκλαβωμένα μάτια.

Ἐκεῖ τὰ χῶματα κλείνουν ψυχές
Ἐκεῖ τὰ σύννεφα εἶναι ματωμένα
Ἐκεῖ ξεσηκώθηκε τούτη ἡ βουή
Σὰ κύμα, σὰ χαμὸς—πρῶτη σελίδα,
Ἐκεῖ ὑπάρχει ὁ Ἀγώνας·
Πέρα ἀπὸ τὴ Δόξα
Πάνω ἀπὸ τὴν Ἀθανασία
Μέσα στὸ Θυσιαστήριο Σου,
Μητέρα μου Ἑλλάδα!
Γεννᾶ ἡ Μνήμη ὅλους τοὺς Θεούς.

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ

Κ' ἔρχονται νύχτες μὲ τὶς μπόρες,
 Ἔρχονται καὶ ξανάρχονται καὶ φεύγουν·
 Κ' ἀπὸ τῶν Κάστρων τὶς σκοπιές
 Καταποντίζονται οἱ ματιές
 Στὰ βουερὰ κανάλια·
 Καὶ σέρνονται οἱ ἀνθρώπινες συρμές,
 Ἐκεῖ,
 Στὴ μοίρα τὴ χαοτική.

Κ' ἔρχονται νύχτες λαμπροφόρες,
 Ἔρχονται καὶ ξανάρχονται καὶ φεύγουν·
 Κ' ἀπὸ τῶν Κάστρων τὶς σκοπιές
 Θεομηνοῦν νυχτοκραξίες,
 Πῶς τὸ λευκώτατο μυστήριο ἐφανερώθει,
 Κ' ὅλη ἡ Μεσόγειος μελιχρὴ
 Σὲ νύχτα Κοσμικὴ ἐκυκλώθει.

Κ' ἔρχονται νύχτες μὲ τὶς μπόρες,
 Κ' ἔρχονται νύχτες λαμπροφόρες·
 Κ' ἀπὸ τῶν Κάστρων τὶς σκοπιές,
 Σὰν κεραυνῶν σεισμοφωτιές—
 Νύχτες ταραζοῦν σύγκορμη τὴ Σφαίρα.
 Κ' ἔρχονται νύχτες ποὺ μηνοῦν τὴ μέρα.

Κ' ἔρχονται νύχτες μοιροφόρες,
 Ἔρχονται καὶ ξανάρχονται καὶ φεύγουν·
 Καὶ πρὸς τῶν Κάστρων τὶς σκοπιές,
 Πάντα ὑψωμένες οἱ ματιές
 Προσμένουν.

ΠΕΙΝΑ

«Λαλεῖ πουλί, παίρνει σπειρί, κ' ἡ μάνα τὸ ζηλεύει.
 Τὰ μάτια ἡ πείνα ἐμαύρισε στὰ μάτια ἡ μάνα μνέει».

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

I

...Καὶ ἀπόψε στὸ τραπέζι μας ἔλειψε τὸ ψωμί.
 —Δὲ θὰ σκεφτοῦμε τίποτα—
 Μῆτε μᾶς γνιάζει, σὰ καὶ ψὲς ἡ γλύκα τῆς μπουκιᾶς.
 Ἔτσι, σκληροὶ καὶ ἀπόκαρδοι
 Ἀργοσαλεύουμε δειλοί, δεμένοι ἀράδα ἀράδα
 Στὸ μολυβένιον οὐρανὸ
 Τοῦ ἀργοῦ θανάτου.

II

Νύχτα πνιχτή! ἀκουμπήσαμε στὸ ριζιμιὸ σκοτάδι
 Μὲ τὴ λαχτάρα μὴ χαθεῖ ἀπ' τὰ μάτια τοῦ Θεοῦ
 Τὸ θρυλικὸ μαντάτο τῆς γενιᾶς μας,
 Ἡ τραγικὴ γραφὴ τῆς Ἐθνικῆς μας συμφορᾶς·
 Καὶ μᾶς ξεχάσει ὁ θάνατος
 Κ' ὀρίσει τὶς ἡμέρες μας πολλές...
 Νὰ βλέπουμε ἀνωφέλευτα ὀλοένα
 Τὴν ταφικὴ ἐπιγραφὴ μὲ τὴ φριχτὴν ἐκείνη λέξη,
 Μιὰ λέξη...
 Πάνω στὴν κάθε πόρτα κρεμασμένη—
 Ὡ! σημερινὴ κατάρρα
 Σκληρὴ, μὲ δύναμη νὰ διαφεντεύει
 Ἡ Πείνα.

Σκιαγμένη κ' ή Σιωπή πέρνει ν' ανέβει μόνη,
 Κάτω απ' τὸ δρόμο
 Στ' ἀφανισμένο σπίτι τοῦ λαοῦ.
 Κ' ἄφησε τὴν Ἑρήμωση νὰ σκούζει στὸ Θεό,
 Ὅξω στὸ πεζοδρόμι
 Σ' ὅλη τὴν πολιτεία
 Σ' αὐτὸ τὸ κοιμητήρι
 Στὰ μνήματα τὰ σπίτια της ..

IV

Ἐνώνουμε τὰ χέρια μας.
 Ὅλα βουβὰ καὶ παγερὰ
 Κ' ή συφορὰ
 Μονάχη.
 Τὰ μάτια ἔχουν τεντώσει στὸ σκοτάδι,
 Ἐχουν ἀγριέψει ὅλα τὰ μάτια.
 Βόγγει κάποιος πρησμένος στὴ γωνιά.
 Πάντα καὶ φεύγει καὶ ἕνας...
 Κ' ἀφήνει γιὰ χαιρέτιο τοῦ σπαραχτικῆ γαλήνης
 Ποῦ θὰ ξεσκίσουνε βραχνές, πνιγμένες οἱ φωνές.
 —Θὰ πεθάνει, θέ;
 —Ἐχει πεθάνει, θέ, τόσο κοντὰ μας;
 Πάλε ή σιωπὴ σταλάζει ἀργὰ, βαριά τὸ σάβανό της
 Πάνω απ' τοὺς λυτρωμένους....
 Γύρω σὲ μᾶς ποῦ ἔχουμε οἱ μόνοι μείνει
 Ἀπὸ τὴν πείνα ζωντανοί.

V

Περνοῦμε μ' ἀγωνία τίς δυσμικὲς μᾶς ὥρες
 Σβήνεται τὸ μυαλὸ στὸ καύκαλό του
 Ἀβάσταχτο ἀλιχτάει στὸν πόνο τὸ κορμί
 Ἡ κρύα γίς κ' ή φρίκη τῆς μελλούμενης φυγῆς
 Μουδιάζουν καυτερὰ τὰ λογικά μας.
 —Πῶς θὰ μᾶς πάρει ὁ θάνατος γυμνοῦς;
 —Πῶς θὰ μᾶς ρίξουνε στὸ χῶμα δίχως κάσση;
 —Θὰ πεθάνουμε ὅλοι Θεέ;
 —Μίλησε Θεέε...έ...

—Τίποτα δὲ σκεφτόμαστε.
 Οἱ λίγοι πεθαμένοι ζοῦμε τὴν ἀγωνία μας
 Κοιτάζουμε πολὺ τὴ φρικαλέα ἐναλλαγὴ τοῦ κόσμου
 Τὰ μόνα μᾶς χαρίσματα—Λίγα! Μὰ λιγοστὰ μᾶς
 ἦταν!

Ἡ ἀνέξοδη χσρὰ τῆς Ἀρμονίας τοῦρανοῦ
 Ἡ ἀγάπη τοῦ φτωχοῦ γιὰ ἕνα κομμάτι τόπο
 Πάνω στὴ Μάννα Ἑλλάδα Γῆ
 Οἱ πόθοι, τὰ ὄνειρά μας, οἱ ἐλπίδες μας
 Γιὰ τὴ μπουκιά τοῦ ἀμάλαχτου, τοῦ ζωντανοῦ ψωμοῦ
 Ἐχωρὶ
 Στήκανε σκληρὰ ἀπὸ τὴν καρδιά μας.
 Σπάσανε τὰ δεσμά, ξεσκίσανε τὸ Νόμο!
 Κατάφτυστη κατάντησε ή ζωὴ
 Μαρτυρικὴ στὸν τέτιο χωρισμό
 Μ' ἔρωτα δάκρυα ἐπλάσαμε μιὰ ἀξώδευτην ἐλπίδα
 Στὸν Ὀρθιο κόρφο νὰ ξυπνάει ἀνείρευτη Ἐποχή:
 Ἡλιος ψηλός, λαμπρός, ἐλληνικὸς (τὰ θερι-
 Σμένα Ἀστάχια) νὰ γιγαντώνει, ζωντανά,
 Γιὰ τὴ Χαρὰ τῆς δύστυχης Μητέρας.

VII

Τελέψαμε τὴ ζήση μας—ἀγριοπλασμένοι ἐμεῖς—
 Μὲ τὸ σπασμένο δέσιμο τοῦ ἀνθρώπινου ἀγαθοῦ...
 Βουβοί, σκληροὶ θελήσαμε
 Δίχως τὸν Ἀγγελὸ μᾶς
 Μονάχοι· μὲ τὰ χέρια μας
 Τὸ σπέρμα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου
 Τὴν πείνα
 Νὰ δώσουμε γι' ἀνθρώπινό μᾶς Δῶρο στὸ Θεό.

1942

1. Τὸν φυσικὸ νόμο...ὅταν—ἐκεῖ!—σὲ στιγμὲς ἐσωτάτης
 πάλης τοῦ ὁ Ἄνθρωπος—μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου—δὲν
 ἀντιδρᾷ, ὅπως κάθε ἄλλη ἀπλή «ζωτικὴ ζωὴ», ἀλλὰ «δρᾷ»
 νικητῆς πάνω καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ σύνολα—ἐχτρικὰ μεταξὺ τους
 γιατί...εἶναι ἕνα τὰ δυὸ αὐτὰ, μὲ ὅλες τοῦ τίς βοηθητικὲς συν-
 δρομέες—αἰσθήσεις, ἐνῶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐρωτεύεται, πλάθει
 ὄνειρα, ἐλπίζει...

ΣΑΤΥΡΙΚΗ ΕΛΕΓΕΙΑ

(Μιά Σατυρική Ἑλεγεία εἶναι μιὰ προσβολή.
Πειράζει τὴν καρδιά μου· καὶ τὴν Τέχνη ἀκόμα.
Μὴ φοβάσαι, ἀκούω! — Στὸ ὄνειρόδραμά του τὴ ζεῖ
ὁ Μικρὸς Γιωργάκης, γιὰς τοῦ ἐπινούκισσῃ — Σολωμοῦ 23
Κ' εἶναι ἀκόμα παιδί).

ΧΙΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΟΙ ΩΡΕΣ

Τοῦ χειμῶνα ξεκρέμασαν τὴ νύχτα, κ' ἡ βασανισμένη
Ἡ βάβω ἡ Πείνα μὲ τὸ ραβδί στὸ χέρι της,
Χασκόγελο στοιχεῖο καὶ σύνθεμα ζωῆς καὶ θανάτου,
Ἀργοσκάφτει τὸ σκοτάδι :
— Ντιούκου ντούκ... ντούκ ντούκ...

ΓΥΜΝΟ ΤΟ ΦΤΩΧΟ

Βαθιά στὴ στυφὴ σιωπὴ τὸ χτύπο ἀφουγκράζεται —
Βουβὴ ἡ ψυχὴ του ἡ ἀνέγνιασθι τρεμοσαλεύει
Σὲ νυχτικὲς τρομάρες... Σπίθες, σπίθες καὶ σκοτάδι.
Στὴν καμαρούλα του ἀγρυπνάει νυστικό,
"Ὁχ! τὸ Μικρό!
Κ' ἀκοῦς! Ἀκούει στὸ δρόμο νὰ γυρνᾷ θανατικό.

ΕΚΕΙ ΨΗΛΑ

Παράθυρο καὶ πόρτα : δυὸ - εἶναι ἓνα.
Ἡ σοφίτα του ἡ μικρὴ τῆς συνγεφιάς συγτροφίσσα
Ἀγεροδέρνεται.

ΑΥΤΟΣ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

"Ας εὑρίσκει ἓνα ρυθμὸ τὸν καιρὸ τῆς εἰρήνης,
Γιὰ νὰ χτίσει τὸ χέρι του ἓνα σπίτι ἀλύγιστο στὸν πό-
λεμο...

Τι ἔπαθε!... Τι ἔπαθε! αὐτὸς ὁ τεχνίτης,
Αὐτὸς ὁ μάστορας. — Σὲ καλὴ τῆς μιὰ τέτια γνώση!

ΤΙ ΘΑ ΥΠΟΦΕΡΕΣ

Μήτε τοῦ πέρασε, ἀγοράκι μου, ἀπ' τὸ νοῦ,
Πὼς θάρτει καὶ χειμῶνας ὄρφανὸς δὲ τόβλεπε...
Μήτε καὶ σκέφτηκε ποτὲ μὲ τὴν καρδιά του
Τὸ κρύο, τὴ βροχή, τὸ χιόνι, τὰ μάτια σου
Ποὺ φτάνουν πρὸ μακριὰ καὶ ἀπ' τὸ σκοτάδι...

ΜΙΑ ΠΡΑΞΗ ΣΚΛΗΡΗ

Τώρα τὸ ἄκαρδο, βογγερὸ τὸ μπαίγνιο τοῦ πολέμου
Παίζει μὲ Σένα - ἓνα φτωχό, μικρὸ παιδάκι,
Ἀνήξερο, δίχως φιερά σὲ βοῆκε... — "Ὁ-ἀνθρωπότη,
Πολιτισμένη, φτασμένη, πνευματική,
Παῖξε τὸν ὑστερνό σου ἐμπαιγμὸ μ' ἓνα φτωχό, φοιχή.
ΤΑ ΤΡΥΦΕΡΑ ΧΕΡΑΚΙΑ ΤΟΥ

Λὲ βλέπεις;

Νὰ ζητιανεύουν, νὰ κυνηγοῦνε στὸ βοριά

ὀληνύχτα τὴν πείνα—
Σμένη βάβω ποὺ χτυπάει μὲ τὸ ραβδί της, ἡ κουφή,
Καὶ διασκεδάζει δείχνοντάς του ὁράματα ψωμιοῦ,
Ἐνῶ αὐτὴ δὲν εἶναι ἄλλη - ἀλίμονο! ἀπ' τὴν πείνα.

Κ' Η ΨΕΥΤΟΦΩΤΙΣΜΕΝΗ Η ΝΥΧΤΑ

Ἡ διαλαλήτρα τοῦ στραβοῦ στοιχειοῦ, ἡ πρώτη νύχτα σου
Ποὺ πλάνεψε τ' ὄνειρό σου μὲ σημαιοῦλες... κολουριῶν...
Μὲ σπίθες...

Σπίθες... σπίθες... καὶ σκοτάδι...
Ποὺ ὅ,τι ἄνεμο καὶ ὅ,τι σκουπίδι σήκωσε μὲ πείσμα
Ἀνάμεσα στὰ μάτια σου καὶ στ' ἄστρα
Γελάει μὲ σαρκασμὸ - φαρμάκι στὴν καρδιά σου,
Πρώτη γνωριμιὰ σου ἔσένα, νιόπλασμα, μὲ τὴ ζωή.

ΣΕ ΠΟΙΟΝ ΥΨΩΝΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΚΗ ΣΟΥ;

— Κύριε! Κύριε!... αὐτὴ τὴ νύχτα,
"Ελα καὶ ΕΣΥ ψηλὰ
Σὲ τούτῃ τὴ γωνιά...
Δός, Κύριε, παρηγοριά
Εἰς τὴ Μητέρα μου, εἰς τὴν Ἑλλάδα μου,
Καὶ στὰ παιδιά
Ποὺ νυστικά κοιμοῦνται.
— Κύριε! Κύριε!...

ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ ΜΟΝΟ

Ὡς σὲ περιζώνει ἀργὸ σκοτάδι
Ἀκοῦς τῆς βάβως τὸ ραβδί μονάτο, σκληρό :
Ντούκ... ντούκ...
Τὰ βάξεις μὲ τὴ νύχτα καὶ παραμιλεῖς
Σὲ μιὰν ἀτέλειωτη

ΠΡΑΞΗ ΘΑΝΑΤΟΥ

Πώς θα σου κλέψουνε φωνάζεις τὸ ψωμί σου,
"Ένα κομμάτι τόσο! λές, ἔχεις ψωμί...
Σοῦ χάρισαν ψωμί... κ' εἶναι μιὰ κούκλα κ' ὄχι ψωμί...
Καὶ τρώει ἡ κούκλα ἐπίτηδες πολὺ... Καὶ τὴν κακολογᾷς.
"Ὁχι τὴ βάβω, ἀλλὰ τὴ νύχτα ποὺ σὲ τρέχει. Ξαφνικό.
"Ὡς' που νά, ἐκεῖ! — Μά... ν... ν... οὐ... λα...
— Οἱ Ἀγγέλοι, λευκοὶ εἶναι οἱ Ἀγγέλοι...
Καὶ ὄνειρεύεσαι πὼς εἶσαι πιά νεκρὸ
— Σιγά, ψιθυριστά, σοῦ ψέλνουν, φωτισμένοι.
Τι ὥραϊα, λευκά, εἰρηνικά!
— Καὶ κρυώνεις πολὺ, νυστάζεις βαθιά σου καὶ νιώθεις...
Νιώθεις... νιώθεις...

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙ ΤΟΥ ΧΕΙΝΟΠΩΡΟΥ

Στῆς Ἀττικῆς τὰ μάτια δὲν ὑπάρχουν δάκρυα.
Ρίγησε καὶ ράγισε τὸ νότιο θεμέλι,
Κ' ἡ ἀνατριχίλα ἀνηφορίζει τοῦ χεινόπωρου
Στόν Ὑμηττό.

Γυμνή, ξυπόλητη, διωγμένη ἀπ' τοὺς ἀνέμους
Ζητάει τὴν ἔκφραση τοῦ πατέρα της
Στὰ μονοπάτια τῆς περασμένης θύελλας.

Κ' ὁ γέρος φαλακρὸς, ἀστεῖος, μὲ τραγικὰ σημάδια
Τὸ παραμῦθι ξεχειλίζει στὴν καρδιά του
— Τέσσερα χρόνια ἕνας νέος.... Τέσσερα χρόνια!
Καὶ τώρα γέρος ὀρφανὸς παλεύει, ἀγωνίζεται
Καὶ προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσει τὸ πέτρινο μεγα-
λεῖο του
Μὲς τὴν ἀφάνεια, σ' αὐτὴ τὴν ἐρήμωση, μονάχος.

— Ρίζες, τσεκούρια, κορμιὰ νὰ βόγγουν πυροσιτιές,
Πριόνια, τῆς πίκρας τὰ χέρια τὰ χτυποῦν —
Μέρα καὶ νύχτα, μέρα καὶ νύχτα —
Ποὺ δὲ τὸ μολογáει ἡ ψυχὴ μου ἕνα κακὸ
Μιὰ πάλῃ τὰ βαστοῦσε, σηκωμὸς ἀφεύγατος
Κοντὰ στὸ θάνατο. Μιὰ βοήθεια, ἕνα χέρι...
Κόσμε... μιὰ ψυχὴ ἄς βρεθεῖ...
Κ' ἡ Ἀθήνα μου πέφτει νεκρή....

Τρέχουν τὰ δέντρα. Τὰ δέντρα κυνηγήσανε τὸ Χά-
Ρο καβαλάρη.
Τὰ δέντρα, τὰ δέντρα μου, τὰ δέντρα...

Τὰ δέντρα ἂν κάψανε μαζί μὲ τὸ κουφάρι τους
Τὶς παγωμένες νύχτες τοῦ χειμῶνα
Τὸ πρόσωπο τῆς φύσης ὑποφέρανε φριχτά
Τότε, πέθανε θεοφόρα ἡ Ἀττικὴ
Γιὰ νὰ μὴν πεθάνουν νὰ παιδιὰ της
Κ' ὅλοι νὰ ζήσουν,
Ὡς ποὺ νὰ μπουν στὸ λιοστάσι τῆς Λευτεριάς
Τὰ λιγυσμένα πόδια τῆς Μητέρας.

"Αλλὰ, παιδιὰ, δὲν ἔχω νὰ ἱστορῶ.
Λόγια σκληρὰ, λόγια βαριὰ καὶ χρόνοι δίσεχτοι.
Τὰ παιδιὰ μου εἶναι νεκρά.

Τὸν πολυέλεο, τὸν πολυεύσπλαχνο, οἱ νοτιάδες,
Τὸν προστάτη τῆς Ἀθήνας
Τὸν ἄσκεπο γέρο Ὑμηττό
Κ' ἡ ἀνατριχίλα ψέλνουν τοῦ χεινόπωρου,
Σὰ μοιρολόγι.

ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ

Ἄναρχος οὐρανὸς κρεμάει χυμένο τρόμου ἀγέρα,
Στάχτη κ' ἡ μέρα μὲ τρομάρα φεύγει πρὶν φανεῖ·
Μὲ φόβο βλέπουν τὸ στοιχειὸ τῇ Σταυρωμένη γῇ
Καὶ χάνονται, λουφάζουνε στὴ βουβαμένη ἑσπέρα.

Τῇ νυχτωμένη πόλῃ μαρτυροῦν σβηστὰ φανάρια,
Χιόνια καὶ λάσπες, κλάματα, τὸ αἷμα τῆς ψυχῆς,
Λίγοι ποὺ μείναν ζωντανοὶ ἀπ' τὴν πείνα αὐτῆς τῆς
γῆς
Θάφτηκαν μὲς στὰ σπίτια τους μαρτυρικὰ κουφάρια.

Στοὺς δρόμους πένθιμες κραξιὲς μακραίνουν μ' ἄγ-
νία.

Σκούζει νεκρολαλιὰ τὸ τριολέτο τοῦ χαμοῦ,
Χάσκει ἡ τρομάρα ἀπ' τ' ἀδειανὰ σκοτάδια τοῦρανοῦ,
Κ' ἡ πείνα μὲ τὸ Χάρο νὰ γλεντοῦν τὴν πολιτεία.

Ι Ι

Τὰ νυχτικὰ ζωντόβολα παιδεύουν καὶ ξεσκίζουν
Στὰ ματωμένα χέρια τους τὴν ἄραχλη ζωή·
Χτυποῦνε τὰ μεσάνυχτα, χτυποῦν... μὰ ὡς τὸ πρωτὶ
Στὴ νεκρωμένη πόλῃ μας κυρίαρχα γυρίζουν.

Περνοῦν σκιὲς λειτανικὲς, ἔρχονται στὰ σκοτάδια
Τὴν ὥρα αὐτὴ τοῦ ἀφανισμοῦ κάποιοι νεκροὶ καὶ
κλαῖν.

Γυρίζουν ! καὶ τανάθεμα! στὸ θάνατο νὰ λέν...
Ποῦ ἀπὸ τὴν πείνα στὸ στρατὶ τοὺς μάζεψε ρημάδια.

ΥΟΙΛΗ ΤΟΥ ΟΙΟΠΑΡΑΠ ΟΤ

Ι Ι Ι

Στὸ πεζοδρόμι σέρνεται, στίς ἐρημιὲς ρημάζει—
Εἶναι ἡ Μητέρα... καὶ κρατᾷ δυό της παιδιὰ γυμνά,
Νὰ ζητιανεύουν τὸ λεπτὸ τοῦ Χάρου ποὺ γυρνᾷ
Καὶ σὰ κακὸ νεκρόπουλο στίς σκοτεινιὲς τὴν κράζει...

Στὴν ἄχωρή τους ἀγκαλιὰ, στ' ἀδύναμα χεράκια
Τὴν πήρανε...τὴ φώναξαν, τὴν κλάψανε πολὺ...
Κ' εἶδαν σκληρὴ στὸ στόμα της νὰ χάσκει ἀντιφωνή
Στὸ Χάρο, ποὺ μεσονυχτίς τὴν πήρε ἀπ' τὰ παιδάκια.

Τὴ νύχτα, ἄχ! νύχτα ἀκούστηκαν καὶ τῶν παιδιῶν
τὰ λόγια,
Τὰ λόγια ποὺ συγκλόνισαν κάποιο νεκρὸ φτωχό.
—Μητέρα, φώναζαν τραχειά, — μανούλα νὰ σοῦ πῶ...
—Μανούλα... σφύριζε ὁ χιονιάς κ' ἔσερνε μοιρολόγια.

Ι V

Γλεντάει ὁ Χάρος, μέθυσσε κ' ἔσπασε τὰ δρεπάνια.
Αἷμα κερνιέται γιὰ κρασί. ξεχάσκει ὡς τὴν αὐγὴ.
Ἡ πολιτεία, σκέλεθρο, σοργιάστηκε νεκρή,
Τὸ ἄστρο γυμνὸ τρεμόσβησε δαρμένο στὴν ἀφάνια.

Κοντεύει τὸ ξημέρωμα, πονάει καὶ φέγγει ἀνάρια,
Σκόρπια ἀπομένουν στὸ ἀχνοφῶς, θαμένα στὸ χιονιὰ
Τὰ πτώματα, τὰ σώματα, τὰ ξέσαρκα κορμιὰ
Λίγα ἀπαφάγια τοῦ γλεντιοῦ, τῆς γῆς ἀπομεινάρια.

1942

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

‘Η χαρά! Τὸ θρόνο μου φέρνει ἡ χαρά,
Στοῦ ἀπείρου τ’ ἀτέρμονα βύθη.

Χαρά εἶναι

‘Η ἔκτασις, ἡ πλατωσιά, ἡ μεγαλοσύνη
Τοῦ ἀπέραντου κόσμου—πρόσωπο τοῦ θείου.

Χαρά εἶναι,

Σὰν σμίγουν, ἀδερφές μετὰ τὸ φῶς μου,

Οἱ ἐλεύτερες ὥρες τοῦ ἀνθρώπου

Καὶ ὑφαίνουν μαζί τὴν Ἀλήθεια,

Ποῦ γίνεται πάλαι τὸ Φῶς.

‘Η χαρά! Δὲ φτάνει ποτέ της στὴ Γῆ.

Δὲν στέκει νὰ φτάσει μιὰ μέρα

Τῶν ἀνθρώπων

Σύντροφος. Γιατὶ ὅλοι, σὰν μύριοι κόσμοι,

—‘Ο καθένας τους μόνος —ἔρχονται καὶ φεύγουν.

Μὲ τόση

Σκέψη, στοχασμό, κ’ ἀμφιβολία,

—Γιατὶ; φωνάζοντας. Περνοῦνε,

Χωρὶς νὰ ὑψώσουν τὰ μάτια

Στὸ φῶς μου ποῦ εἶναι ἡ Ἀλήθεια.

Σ Η Μ Ε Ρ Ν Ο

Τοῦ Λ. Μαβίλη

Μόνος ἐδῶ στοχάζομαι τὴν Σκιά Σου.

Δουλέψανε τὴν πέτρα καὶ τὸ ξέρω...

Κ’ ὡς τὴν καρδιά μου ἀγγίζω στὴν Καρδιά Σου

Τὸ κρῦο τὸ μαρμάρينو ὑποφέρω.

Λέω—κ’ ἀλήθεια νάναι—ἡ κατοικία Σου,

Ποτέ της δὲ θὰ με δεχτεῖ. Νὰ φέρω

Κάτι ἀπ’ τὴ ζωὴ στὴν Ἀφεντιά Σου

Δὲν ἔχω. Φεύγει ἡ νιότη στείρα, γέρο.

Καὶ Σήμερα ποῦ ὑψώνεις τὸ—Σοφία

‘Ορθοὶ ἀκούσατε...—ἄβουλη ἡ πλάστρα χώρα

Δὲν ἔστειλε στὴν Πρώτη λειτουργία

Κανένα ἀπ’ τὰ παιδιά της....” Ἀδικη ὥρα,

Δὲ θέλω, ὅχι, δὲ θέλω σωτηρία

Μονάχα Ἀλήθειας φῶς καὶ πόνου μπόρα.

ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΜΟΥ

Οί γονεῖς μου κρατοῦνε στὰ χέρια τους
Τὸ κορφινὸ ἰόνιο νησί.
Ο πράσινος βράχος καὶ ἡ θάλασσα,
Οἱ φωνές τῆς φωτιᾶς καὶ τοῦ ἀγέρα,
Τῆς Μεσόγειος ὁ "Ἡλιος, σὲ διάστημα
Ἐπὶ Ἀνατολὴν σὲ Δύση, — ὅσο φαίνεται
Περνοῦν ἀπ' αὐτὸν τὸ μαγνήτη:
Οἱ γονεῖς μου· καὶ ὕστερα ἡ Γῆς.
Κι' ἀκόμα, σὲ πιὸ κάτω σκαλί,
Νὰ στέκει ὁ θεώρατος Ἀτλαντῆς,
Κρατώντας τὸν Κόσμον στὸν νῶτον,
Κι' ἐγὼ τὸ παιδί τους
Πάντα νὰ βλέπω, ἀνήξερο,
Πάντα στὰ πιὸ ψηλὰ γ' ἀντικρύζω
Τὸ ἀπέραντο Θάλα

ΕΛΑ ΑΔΕΡΦΗ

Τῆς ἀδερφῆς μου, πού ἀνάμεσα στὶς πρῶτες
ὑπερέτησε κ' αὐτὴ ὡς Ἀδερφή τοὺς ἥρωες
τοῦ Ἀλβανικοῦ Θρύλου,

Ἐλα ἀδερφή! κ' Ἐσὺ φανέρωσέ μου,
Δεῖξε μου τὸ Σταυρὸ τὸν ἀγιασμένο,
Μύθεψε τοὺς Θεοὺς ποὺ ἀναστημένο—
Τ' ἅγιο βουνὸ τοὺς πῆρε τοῦ πολέμου,

Ὅρθια παιδιὰ του.—Πές μου μιὰ ἱστορία,
Τὸ παραμῦθι αὐτὸ γιὰ τοὺς λεβέντες,
Λίγα ἀπ' τὰ λόγια πές κ' ἀπ' τὶς κουβέντες
Ποὺ λέγαν στὰ κλινάρια μ' ἀγωνία.

Γιὰ τὸν νεῖρό τους πές, πού θρεψε ὁ πόνος,
Πῶς ἤθελαν νὰ δοῦνε τὴν Πατρίδα...
Ἐλα Ἀδερφή τοῦ Κόσμου, δὲ εἶμαι μόνος·

Δές! σ' ἀπαντέχουν ὅλοι μὲ μιὰ ἐλπίδα,
Πῶς τῆς πικρῆς σκλαβιάς τελεῖται ὁ χρόνος.
Ἐλα ἀδελφή! στὰ μάτια δάκρυα εἶδα

Η ΦΩΤΙΑ

Γέννημα, θρέμα της φωτιάς του θεοπλάστη κόσμου
Του δρόμου πήρα από κοντά τη μοίρα στο νησί.
Συντροφικάτα πίνουμε το γαλανό κρασί,
Κ' άντάμα σεργιανᾶμε στο νησί όπου ἔχω ἐντός μου.

Σ' ἓνα στενὸ ὁ πατέρας μου,—στο ὑπόγειο του
ἀργαστήρι

Με τὴ φωτιά παλεύοντας τ' ἀσπρίσαν τὰ μαλλιά,
Στὰ πλάι· του ἡ μητέρα μου μιλεῖ γιὰ τὰ παλιά,
"Όταν μικρὸ με στέλνανε σὲ κάποιο σπουδαστήρι.

—Καὶ γύριζα στὸ μαγειρείο, νὰ πῶ τ' ἀλφαβητάρι,
"Όπου ψαράδες κ' ἀργατεία, ξωμάχοι ταπεινοί
"Ερχονταν στὸ βιβλίο μου καὶ χαίρονταν πολὺ,
Ποῦ ἓνα φτωχὸ θεὸ νάβγαζε ψωμί δίχως ξινάρι.

«Εἰ οἱ Θεοὶ εἰσι κοκοὶ εὐκ εἰσι Θεοί»

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Σὲ σκοτεινὴ μιὰν ἄκρια του, ὅλη ἡ φτωχολογία,
Γύρω μου μαζευτότανε μὲ τὸ κρασί στὸ χέρι,
Κ' εἶχε χαρὰ ἓνα γράμμα του νὰ δείχνει, νὰ προφέρει.
Τόση χαρὰ ! ποῦ τό φτιαχνε τραγούδι μὲ καρδιά.

Ἀπὸ τὸ γράμμα, τὸ κρασί, τὸ γέλιο, τὴ φωτιά
Ἀγερολάμνει ἡ ρίμα στὴν ἰόνιαν ἁρμονία.
Παιζογελοῦν θαλασσινὲς λαλιὲς μὲ νοσταλγία,
Μὲς στοὺς καπνοὺς... ὥσπου γλαρώνει ὁ νοῦς τους
Κ' ἡ ματιά...

Καὶ μεθυσμένοι, ξάγρυπνοι, μὲ τὴ φωτιά στὰ στήθια,
Πέρναν ξανά τὸ δρόμο τους, μὰ πάταγαν στραβά.
Ξωπίσω τους ἀκλούθαγε ἡ ἀγάπη μου βουβά,
...
"Όχι ! τὸ βιβλίο τοῦ σκολείου δὲν εἶχε τὴν ἀλήθεια...

ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

Ἐρώταγα τὴ θάλασσα, μίλαγα στὴ στεριά,
Οὔτε μιλιὰ. Σπάταλη μοίρα τὸ νησι εἶχε νίψει.
Τόση ὁμορφάδα ἀλλόκοσμη, ποὺ σκέπαζε τὴ θλίψη.
Μόνο βαθιὰ στὸ πέλαγο ξάνοιγε μιὰ φωτιά.

Ὁχι ἡ φωτιά. Κεῖνη ἡ φωτιά ποὺ μ' ἔχει κουνάρη-
σει.
Κ' ἔκαψε τοῦ πατέρα μου τὸ ἀργατικὸ κορμί,
Κ' ἀπὸ φωνὴ τοῦ πέλαγου τὴν κάναμε ψωμί.
Ποὺ θρεψε τὴ φαμίλια μας, στὴ φλόγα μ' ἔχει κλεί-
σει.

Καὶ τώρα! πέρνω τὸ ψωμί, ὅπου ψυχὴ τοῦ ξέρω,
Εἶναι ἡ φωτιά, τὸ πλάθω μὲ τ' ἀμάλαχτο κρασί,
Καὶ στοὺς πιστοὺς, στοὺς ταπεινοὺς, ἅγια μεταλαβή.
Θέλω—φτωχὸ παιδί Τους—

Τὴ φωτιά νὰ τοὺς προσφέρω.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γράμμα στὸν Πατέρα.

1. Ὁ Ἰούδας τῆς Φωτιᾶς.
2. Ἀναστάσιμος.
3. Ἐπὶ τὸ Μέγα Ἐρεῖπιον.
4. Ἀρχὴ τῆς Ἱστορίας
5. Μεσογειακὸ.
6. Πείνα.
7. Σατυρικὴ Ἐλεγεία.
8. Μοιρολόγι τοῦ Χεινόπωρον.
9. Εἰκόνα τοῦ Παντός.
10. Τὸ Παράπονο τοῦ Ἥλιου.
11. Σημερινό.
12. Οἱ Γονεῖς μου.
13. Ἐλα Ἀδερφή.
14. Ἡ Φωτιά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὰ ἑξῆς τῶν Περὶ

1. Ὁ Λόγος τῆς Φωτῆς
2. Ἀναστάσιμος
3. Ἐπὶ τὸ Μέγα Ἑορταστικόν
4. Ἀρχὴ τῆς Γενεσεως
5. Μεταγενεστικόν
6. Πέρι
7. Ζαχαρίας Ἐλεγεῖν
8. Μοιρολόγιον τοῦ Χριστοῦ
9. Εἰκόνα τοῦ Παντός
10. Τὸ Παράπαν τοῦ Νύκτος
11. Σπινθὴς
12. Οἱ Λόγοι τῶν
13. Ἐπὶ Ἀδελφῶν
14. Ἡ Φωτὴς

ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΚΑ

Ἐφυγε : ἡ ΜΗΤΕΡΑ

Γυρίζει : ἡ ΠΕΙΝΑ

Ἐρχεται : ΜΗΝΥΜΑ ΘΑΝΑΤΟΥ